

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*Growing Pains: The
Psychosocial
Development of Bnei
Yisrael*

Mrs. Rachel Besser
יב' כסלו תש"ע • November 29, 2009

Erikson's Stages of Psychosocial Development

Stage	Basic Conflict	Important Events	Outcome
Infancy (birth to 18 months)	Trust vs. Mistrust	Feeding	Children develop a sense of trust when caregivers provide reliability, care, and affection. A lack of this will lead to mistrust.
Early Childhood (2 to 3 years)	Autonomy vs. Shame and Doubt	Toilet Training	Children need to develop a sense of personal control over physical skills and a sense of independence. Success leads to feelings of autonomy, failure results in feelings of shame and doubt.
Preschool (3 to 5 years)	Initiative vs. Guilt	Exploration	Children need to begin asserting control and power over the environment. Success in this stage leads to a sense of purpose. Children who try to exert too much power experience disapproval, resulting in a sense of guilt.
School Age (6 to 11 years)	Industry vs. Inferiority	School	Children need to cope with new social and academic demands. Success leads to a sense of competence, while failure results in feelings of inferiority.
Adolescence (12 to 18 years)	Identity vs. Role Confusion	Social Relationships	Teens need to develop a sense of self and personal identity. Success leads to an ability to stay true to yourself, while failure leads to role confusion and a weak sense of self.
Young Adulthood (19 to 40 years)	Intimacy vs. Isolation	Relationships	Young adults need to form intimate, loving relationships with other people. Success leads to strong relationships, while failure results in loneliness and isolation.
Middle Adulthood (40 to 65 years)	Generativity vs. Stagnation	Work and Parenthood	Adults need to create or nurture things that will outlast them, often by having children or creating a positive change that benefits other people. Success leads to feelings of usefulness and accomplishment, while failure results in shallow involvement in the world.
Maturity (65 to death)	Ego Integrity vs. Despair	Reflection on Life	Older adults need to look back on life and feel a sense of fulfillment. Success at this stage leads to feelings of wisdom, while failure results in regret, bitterness, and despair.

1. בראשית פרק ד

(א) והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את ה' (ב) ותספ ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה: (ג) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה': (ד) והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו: (ה) ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו: (ו) ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך: (ז) הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואלריך תשוקתו ואתה תמשל בו: (ח) ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו: (ט) ויאמר ה' אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי: (י) ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה: (יא) ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך: (יב) כי תעבד את האדמה לא תספ תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ: (יג) ויאמר קין אל ה' גדול עוני משא: (יד) הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני:

2. רש"י בראשית פרק ד

(א) והאדם ידע - כבר קודם הענין של מעלה, קודם שחטא ונטרד מגן עדן, וכן ההריון והלידה, שאם כתב וידע אדם נשמע שלאחר שנטרד היו לו בנים:
(ג) מפרי האדמה - מן הגרוע, ויש אגדה שאומרת זרע פשתן היה:

3. בראשית פרק ג

(ט) ויקרא ה' אלהים אל האדם ויאמר לו איכה: (י) ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא:
(יא) ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת: (יב) ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל: (יג) ויאמר ה' אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל:

4. בראשית פרק ג

(טז) אל האשה אמר הרבה ארבה בעצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך:

5. בראשית פרק ג

(כ) ויקרא האדם שם אשתו חַוָּה כִּי הִוא הִיְתָה אִם כָּל הָאָדָם

6. בראשית פרק ג

(א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן: (ב) ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל: (ג) ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון: (ד) ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון: (ה) כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע: (ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל:

7. פסיקתא רבתי (איש שלום) הוספה א פסקא ג – שובה ישראל

דבר אחר שובה ישראל וגו' [אמר ר' אלעזר אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אם אנו עושין תשובה אתה (מקבלתן) [מקבלה], אמר להם בני תשובתו של קין קבלתי ותשובותיכם איני מקבל, שתי גזירות (גזרו) [נגזרו] על קין שנאמר נע ונד תהיה בארץ (בראשית ד' י"ב) וכיון שעשה תשובה ואמר גדול עוני מנשא (שם שם / בראשית ד' / י"ג) נמנע ממנו חצי הגזירות דכתיב ויצא קין מלפני ה' וישב בארץ נוד (שם שם / בראשית ד' / ט"ז), פגע בו אדה"ר = אדם הראשון = אמר לו בני מה נעשה בדינך א"ל עשיתי תשובה ונתפשרתי, באותה שעה כיון ששמע אדם [כן] התחיל טפוח על פניו ואמר כך הוא כח התשובה ואני לא הייתי יודע, מיד פתח אדם פיו בשבחו של מזמור שיר ליום השבת (תהלים צ"ב

8. שמות פרק ז

(כב) ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל: (כג) ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי הרג את בנך בכרך:

9. שמות פרק י

(א) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתי אלה בקרבו: (ב) ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתי אשר שמתי במ וידעתם כי אני ה'

10. שמות פרק יב

(מא) ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים: (מב) ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדרתם: פ

11. שמות פרק יב

(יב) ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה': (יג) והיה הדם לכם לאת על הבתים אשר אתם שם וראיתי את הדם ופסחתי עלכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכתי בארץ מצרים:

12. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק יד

ר' יהודה אומ' כשבאו שבטים ועמדו על הים זה אומ' אני ארד זה אומ' אני ארד שנא' סבבוני בכחש אפרים וגומ' (הושע יב א) קפץ נחשון בן עמינדב ונפל לו לתוך הים וגליו שנא' ויהודה עוד רד עם אל (וגומ') (שם) אל תקרא רד <עם> אלא רד ים ועליו מפרש בקבלה הושיעני אלקים כי באו מים וגומ' טבעתי ביון מצולה וגומ' (תה' סט ג) אל תשטפני וגו' (שם טז) אמ' לו הקב"ה למשה ידידי משוקע בים ואתה עומד ומרבה בתפלה לפני מה תצעק אלי וגומ' ואתה הרם את מטך וגומ' (שמ' יד טז) מה אמרו שבטים על הים מקדש ייי כוננו ידיך (שם טו יז) באותה שעה [אמ' לו] הקב"ה למשה מי ש[ק]ידש שמי[ן] על הים הוא מושל [על יש'] שנא' ב[צ]את יש' ממצ' וגומ' (תה' קיד א) יהודה שקידש את שמי על [הים] ימשול על יש'

13. שמות פרק יט

(ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ: (ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל: (ז) ויבא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוה ה': (ח) ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה': (י) ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם: (יא) והיו נכנים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני: (יב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת: (יג) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היבל המה יעלו בהר: (יד) וירד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם וכבסו שמלתם:

14. שמות פרק לא

יח וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כָּכֹל תוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּהַר סִינַי יְשִׁנֵי לַחַת הַעֲדַת לַחַת אֶבֶן פְּתָבִים בְּאֶצְבָּע אֶל הַיָּם:

15. רש"י שמות פרק לא

ככלתו – ככלתו כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן

16. שו"ת יביע אומר חלק ה - אבן העזר סימן ו

ד. וחזיתיה לרבינו המהרש"א בח"א (כתובות ז:) שכ' לפרש מ"ש בחתימה: מקדש עמו ישראל ע"י חופה וקידושין, (מלבד הפשט), עפ"ד חז"ל שדמיון כנסת ישראל אצל הקב"ה כדוגמת אשה לבעלה, וזהו שאו', מקדש עמו ישראל, בדוגמא זו, בקידושין שהיא נתינת התורה, כמ"ש בסנהדרין (נט) אל תקרי מורשה אלא מאורסה, ובחופה היינו יחוד שכינתו במקדש עמנו, כמ"ש (תענית כו:) ביום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה יום חינוך המשכן. ע"כ. ומה שהזכיר הדרשא דאל תקרי מורשה אלא מאורסה אינו ענין לכאן, ששם הפי' שהתורה מאורסת לישראל, ויותר הי"ל להזכיר מ"ש במדרש (במדבר רבה פרשה יב ס"ס י) בפ"י וקדשתם היום ומחר, שהוא לשון קידושין. ובפסיקתא רבתי (פסקא ויהי ביום: כלות משה): כלת כתיב, משל למלך שקידש את בתו ועשה לה קידושין גדולים וכו', כך כשבא הקב"ה לתת התורה לישראל עשה פומבי גדול דוגמת קידושין, שנא' וקדשתם היום ומחר, ושלטה בהן עין הרע ונשתברו הלוחות, עד שעשו המשכן וכו'. ע"כ. וכן בשמות רבה (פמ"ג סי' א) אמרו בטעם שבירת הלוחות, שמוטב שתדון בפנויה ולא באשת איש, נמצא שנתינת הלוחות לישראל הם בגדר קידושין בין הקב"ה לישראל. ועכ"פ יוצא לנו מד' המהרש"א קדימת קידושין לחופה, כהלכת גוברין יהודאין. אולם ראיתי להגאון הנצי"ב בהעמק שאלה (סי' טז אות ו) שכ' לפרש באופן אחר, כי הקב"ה עשה חופה בהר סיני ע"י כפיית ההר, כמ"ש על הפסוק ויתיצבו בתחתית ההר שכפה ההר כגיגית כעין חופה על ראשם, (וכ"ה בס' הרוקח סי' שנג). ולכן נקראו כלה, כמ"ש אתי מלבנון כלה